

## **OPOWIEDANIE** (71) *sb n*

**opowiedanie** (47), **opowiadanie** (24); opowiedanie *LibLeg, MurzHist, KromRozm II, BibRadz, CzechRozm* (3), *CzechEp*, opowiadanie *GlabGad GroicPorz* (4), *Leop* (2), *OrzQuin, RejPosWstaw, SkarKaz* (5), *LatHar* (2), *PowodPr*, opowiedanie: opowiadanie *LubPs* (18:4), *RejPos* (8:1), *WujJudConf* (2:1), *WujNT* (11:1).

*Oba o, oba a oraz pierwsze e jasne, końcowe e pochylone.*

*sg N* opowiedani(e) (11).  $\diamond$  *G* opowiedanią (10).  $\diamond$  *D* opowiedaniu (7).  $\diamond$  *A* opowiedanie (26); -é (1), -(e) (25).  $\diamond$  *I* opowiedani(e)m (2), opowiedanim (1) *LubPs* (2:1).  $\diamond$  *L* opowiedaniu (12).  $\diamond$  *pl* *A* opowiedanią (2).

*Sł stp brak, Cn notuje, Linde w objaśnieniu s.v. opowiedzieć.*

1. *Publiczne głoszenie, rozpowszechnianie, rozgłaszanie (o naukach, idei, religii itp.)* [w rym: czego (47), kogo (1)] (50) : iż Teftámentu nowego chwałá ni wczim innym nie miálá być/ iedno w prawdziwym opowiedányu vřpráwyedliwienia boże<sup>80</sup> *LubPs* Q3 marg, Q4, V5; Abowiemci Bog był w Chryřtuřie/ iednáiac fwiát z łobá/ [...] y położył w nas opowiadánie ziednáania tego [posuit in nobis verbum reconciliationis; zlecił nam to łowo ziednáania. *WujNT*]. *Leop* 2.Cor 5/19; *RejPos* 319; *WujJudConf* 91; *CzechRozm* 250; *SkarŻyw* 3; áby nam Bog otworzył drzwi mowy ku opowiedániu táiemnice Chriřtuřowej [ad loquendum mysterium Christi; ku mowieniu táiemnice Chryřtuřowej *Leop*] *WujNT* Col 4/3, Col 1 arg.

*opowiedanie u kogo [= komu]* (1): Opowiedánie Ewangeliey v wřzech narodow. *WujNT* Mar 13 arg.

*opowiedanie komu* (3): prořil [řw. *Rupert*] Křiářęciá áby go wodá do innych miáł w Noryku połłá/ ná opowiadánie Ewánieley řwiętey/ innemu pogánřtwu. *SkarŻyw* 231; Połłáni [apostołowie] ná opowiedánie Ewángeliey Zydom. *WujNT* Xxxxx2, 1.Thess 2 arg.

*opowiadanie kogo [= nauki czyjej]* (1): S. Antoni prořil ich/ [...] áby go do Sárácenow ná opowiadánie Chryřtuřa wyłłáli *SkarŻyw* 542.

*W przeciwwstawieniach*: »odrzczenie, pisanie ... opowiedanie« (2): odrzczenie zakonu á opowiedánie Ewányeliey. *LubPs* Lv marg; *WujNT* 486.

*W charakterystycznych połączeniach*: opowiedanie całe, nienakażone, prawdziwe (4).

*Zwrot*: »wziąć początek opowiedania [od kogo a. przez kogo]« = zacząć być opowiadany [szyk zmienny] (2): *KromRozm II* f2; Ktore [zbawienie] wzięwřły początek opowiadáania od Pána [cum initium accepisset enarrari per Dominum; które gdy řie poczęło przepowiadáć przez Pána *WujBib*]/ od tych ktorzy łámi řlyřřeli/ potwierdzone ieřł w nas *Leop* Hebr 2/3 [przekład tego samego tekstu *KromRozm II*].

*Wyrażenia*: »opowiedanie ewangelijej« (30): o kroleřtwie Pána Kriřtuřowym. Ktore przez opowiedánie Ewányeliey řwiętey ieřłłł mocnie utwirdzone. *LubPs* M4, A2, Dv, D4v, G4, L (11); iżby vporem / przełładowániem/ á okrucieřństwem řwym/ mogli záwřciágnąć od opowiedáania prawdziwey Ewányeliey o Páni Kriřtuřie/ ony wierne káznodzieie *RejPos* 21v, 234v, 261v, 313 [2 r.]; *WujJudConf* 245v; widzwał to Piotr ř. że řie im dáłá przyczyná wielka ku opowiadániu Ewányeliey *RejPosWstaw* [143<sup>3</sup>]; *SkarŻyw* 231, 536; *LatHar* 330; PAweł řługá Ieřuřá Chriřtuřá/ [...] odłáczony ku opowiedániu

Ewangeliey Bożey [*segregatus in evangelium Dei*; odłączony ná EWángelią Bożą *Leop*] *WujNT Rom* 1/1, *Mar* 13 *arg*, s. 212, 486, *Rom* 1/9 s. 666, 1.*Thess* 2 *arg*, Xxxxx2.

»opowiedanie (świętej) prawdy [*czego a. czyjej*](4): Prawdziwe poznánye Páná bogá z opowiadania fwięthej prawdy iego. *LubPs* C2 *marg*; Ktorego [*prorocstwa*] ináczey żadny poznác nie może/ iedno przez opowiedanie prawdy Ewányeliey fwiętey. *LubPs* T4, S2v, T4.

»opowiedanie słowa bożego (a. Boga)(4): áby Páná Bogá przez opowiedanie práwdziwego fłowá iego chwalili. *LubPs* M4; *BibRadz* II 132c *marg*; *RejPos* 277v; iż Apóstołowie fłużyli w opowiedaniu fłowá Bożego. *WujNT* 452.

»opowiedanie ustne(1): áby [...] dufzá wyznawáá fwiętą chwałę Pánfką opowiedaniem vftnem Ewánieliey *LubPs* ff4v.

## 2. Przedstawianie, opisywanie słowami ustnie lub na piśmie, wykład, nauka, relacja (13) :

*opowiedanie czego* (8): Wyłożyłem tymi czałi Problemata, to iest gadki, Nie plotki ani mataninę, ale opowiadanie przyczyn rzeci rozmaitech przyrodzonych *GlabGad* A3; On na tyto namowy/ i opowiedaniá łalki bożyi profto powiedziáá. Iá tému niewierzę. *MurzHist* I2v; *LubPs* F3, 13 *marg*, R5v; *CzechRozm* 27v; *WujNT* 1.*Cor* 1 *arg*; *PowodPr* 84.

*opowiedanie czyje* [*w tym: G sb i pron* (2), *ai poss* (2)] (4): kthore tho fám vífchey opyffane w them lyfczye y michmi opowyedanye yego y wiznanye dworzanyna hořpodarřkyego [...] wkxygy [!] zamkv krzemyenyeczkyego zapyřfacz kazały *LibLeg* 11/157; A thu iuř pilnie fłuchay frogiego opowiedaniá Pánfkiego/ przecř tho czynić raczy *RejPos* 260, [308]; Co przeřię wedle opowiedaniá ducha ř. fłużyć nie może/ iedno hárdemu/ pyřznemu/ wyniořłemu *CzechEp* 373.

*W charakterystycznych połączeniach: opowiedanie jawne, srogie.*

*Szeregi*: »doznawanie abo opowiedanie(1): A w tym doznawaniu ábo opowiedaniu bywaią [*członkowie społeczności*] pytáni/ á częřtokroć teř/ á zwłáczczá prořci/ bywaią o wfzyřtkich Artykulech wiáry Krzeřciánřkiéy nauczáni/ á potym rozgrzeřzenie řie im opowiáda. *WujJudConf* 223v.

»przypominanie a opowiedanie(1): TEn wfzytek Pfalm ni o czym řie innym nie toczy/ iedno iesth w nim przypominanie á opowiedanie wiecznych dobrodzyeyřthw Bořych *LubPs* R5v.

»rozprawa i opowiedanie(1): A oni mędrkowie á náuczeni w zakonie [...] nic łobie nie powáżyli v řiebie oney rořpráwy y onego opowiedaniá Pánfkiego. *RejPos* [308].

## 3. Prorokowanie, przepowiadanie, zapowiadanie na przyszłość (3) :

*opowiadanie czego* (2): którégo [*proroka Micheasza*] prze práwdziwé opowiadanié vpadku Królewřkiego/ y Króřłtwá iego/ fářřzywi Prorocy vpoliczkowáli byli *OrzQuin* Z4v; Wřpomni ná [...] Mák przyřřřlych opowiadanie. *LatHar* 497.

*Szereg*: »opowiedanie i pokazowanie(1): řá ty piřmá/ ktore nie tylko ony řtáre opowiedaniá y pokázowaniá Prorockie wykłádáá *CzechRozm* 176v.

4. *praw. Zawiadanie sřdowe o pozwaniu strony, nakaz stawienia się przed sřdem; promulgatio scripto facta Cn* (3) : gdy kto raz bęđie oblicznie pozwan/ nie trzeba go drugi raz y trzeci oblicznie pořywfáć/ tylko w mięřřkaniu iego Czeláđziá tho opowiedzięc przeř fługę Vrřęđowego/ áby do Práwá řtánáł. (*marg*) Opowiadanie miáłto pořywfania fłufřzne. (–) [...] Acř niektóřzy przeřciw tákiemu opowiadaniu mowią y piřřá. *GroicPorz* q2, nn4v.

5. *praw. Publiczne pytanie skierowane przez wierzyciela do dłużnika w sprawie wykupu zastawu (1)* :  
ktory fant wierzyciel za rękojmię ma na iawnym mieyscu trzy kroć przes dwie Niedzieli ku  
przedaniu okazować: opowiadając sronie káżdym rázem przes sługę Vrzędowego/ ieiliby fant swoy  
odkupić chćiałá. A po tym opowiadaniu ieiliby dłużnik fantu swego niechćiał wykupić: iuż wierzyciel  
taki fant może przedać *GroicPorz* dd2.

6. *Wyrażanie swego stanu i uczuć w inny sposób niż słowami (1)* :

*Szereg*: »opowiadanie i wyznanie« (1): Lecz iŝ żadnych słow iey [*Anny żony Elkany*] nie nápiŝał  
Ewángeliŝtá/ dał znáć iŝ to opowiadanie y ono wyznánie czyniŝá/ nie ták dálece słowy y mowieniem  
[...] iáko pokłonem/ plákaniem/ y wielką rádoŝćią/ y modlitwą. (*marg*) 1.Timo. 2. Czemu słowá  
Anny [!] nápiŝane nie ŝá/ ktorymi Páná wyznáŝá. (–) *SkarŻyw* 114.

*Synonimy*: 1. mowienie, przepowiedanie; 2. opisowanie.

*Cf* **OPOWIEDAĆ**

KK